

ครูไทยใช้เล่มนี้

เล่มนี้เล่มเดียว เอาอยู่

สามารถปรับใช้กับการเรียนการสอนได้ทุกระดับ
มีข้อความสรุปความรู้และหลักจำอย่างง่าย
เหมาะสำหรับครูอาจารย์ นักศึกษาวิชาเอก
สอบบรรจุวิชาเอก และนักเรียนทั่วไป

วีระชาติ ศิริไกรวัฒนาวงศ์ (ครูต้น)

ครูไทยใช้เล่มนี้

หนังสือเล่มนี้ รวบรวมเนื้อหาภาษาไทย
จากหนังสือและแหล่งความรู้ต่างๆ อย่างครบถ้วน
สามารถปรับใช้กับการเรียนการสอนได้ทุกระดับ
มีข้อความสรุปความรู้และหลักจำอย่างง่าย
เหมาะสำหรับครูอาจารย์ นักศึกษาวิชาเอก
สอบบรรจุวิชาเอก และนักเรียนทั่วไป

ชื่อหนังสือ	ครูไทยใช้เล่มนี้(ฉบับปรับปรุงเรื่องประโยค)
ผู้เขียน	วีระชาติ ศิริไกรวัฒนาวงศ์ (ครูต้น)
ISBN	978-616-413-126-2
พิมพ์ครั้งที่ 6	กันยายน 2564
ราคา	300 บาท
พิมพ์ที่	ธนภณ การพิมพ์ 193/341 ม.4 ต.แม่เหียะ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ โทร. 08-4176-0500 (Tanaponprinting@gmail.com)

สงวนลิขสิทธิ์ ตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537

ห้ามลอกเลียนแบบหรือคัดลอกส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้

ยกเว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้เขียน

ภาพประกอบ : http://www.wallscorner.com/walls/colour_pencil-HD.jpg

คำนำ

หนังสือเล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้ครูภาษาไทยในโรงเรียนได้ใช้ประกอบการสอน นักศึกษาวิชาเอกภาษาไทยใช้สำหรับฝึกประสบการณ์วิชาชีพ(ฝึกสอน) ตลอดจนถึงผู้ที่สนใจวิชาภาษาไทยได้ศึกษาเพิ่มเติม นอกจากนี้นักเรียนก็สามารถใช้เป็นแผ่นสรุปเนื้อหาหลักภาษาเพื่อเตรียมสอบได้อีกด้วย

เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้จะเป็นหลักการใช้ภาษาไทย และเนื้อหาเพิ่มเติมวรรณคดี ช่วงชั้นที่3-4ซึ่งสามารถปรับใช้กับการสอนได้ทุกระดับชั้น

ผู้เขียนหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อครูอาจารย์และนักศึกษาที่จะก้าวเข้าสู่เส้นทางแม่พิมพ์ของชาติในอนาคต หากมีข้อผิดพลาดหรือมีข้อเสนอแนะประการใด สามารถแจ้งได้โดยตรงที่ 081-5954166 (ครูต้น)

ครูต้น

วีระชาติ ศิริไกรวัฒนวงศ์

กันยายน 2564

ขอแนะนำ

สื่อการสอนวิชาภาษาไทย

ที่	ชื่อสื่อ	ราคา
1	สื่อสละรูปเปลี่ยนรูป	120
2	ตารางฝึกอ่านและสะกดคำ	69
3	วงกลมฝึกอ่านและประสมคำ	150
4	สื่อสระสนธิ	100
5	หนังสือผังมโนทัศน์วิชาภาษาไทย	120
6	หนังสือแนะนำเทคนิคการทำข้อสอบ“สรุปไทยใช้สอบ”	225
7	หนังสือหลักพิสุจน์หลักภาษา	190
8	หนังสือแบบฝึกหัดคู่ขนานหลักพิสุจน์หลักภาษา	250

ติดต่อสั่งซื้อได้ที่ 081-5954166(ครูต้น)

ติดตามผลงานเพิ่มเติมที่ แฟนเพจ ครูต้น ภาษาไทย เชียงใหม่ และ

สื่อการสอนภาษาไทย By ครูต้น

สารบัญ

คำนำ	
เสียงในภาษา	1
พยัญชนะเดิม พยัญชนะเดิม พยัญชนะกลาง	4
ไตรยางศ์(อักษรสามหมู่)	6
อักษรควบ	9
อักษรนำ	10
พยัญชนะท้าย	12
สระ รูปสระ	16
สระคงรูป ลดรูป เปลี่ยนรูป	20
วรรณยุกต์	22
คำเป็น คำตาย	24
จำนวนเสียงวรรณยุกต์ที่ผันได้แต่ละหมู่	25
พื้นเสียงของอักษรแต่ละหมู่ / คำครุ ลหุ	29
การประสมอักษรและโครงสร้างพยางค์แบบต่างๆ	30
เครื่องหมายวรรคตอนปัจจุบันและโบราณ	35
คำพ้องรูป คำพ้องเสียง คำพ้องความหมาย ไวยากรณ์	43
ความหมายของคำ	45
สำนวน	53
คำไทย 7 ชนิด	66
การเรียงลำดับตามพจนานุกรม	88
หลักเกณฑ์การเขียนคำย่อ	90
เจตนาของประโยค	91
โครงสร้างประโยค	93
ประโยคความเดียว(+รูปประโยค)ความรวม ความซ้อน	95
ประโยคสามัญ ประโยครวม ประโยคซ้อน	102
ประโยคที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น(อิงทฤษฎีเดิม)	104
ประโยคพุ่มเพื่อย กำกวม สำนวนต่างประเทศ	110
ลักษณะคำไทยแท้	113

คำที่มาจากภาษาบาลี-สันสกฤต	116
คำที่มาจากภาษาเขมร	118
คำมูล คำประสม คำซ้ำ คำซ้อน คำสมาส-สนธิ	121
ระดับภาษา	139
ราชาศัพท์	142
คำสุภาพ	150
การอ่าน	159
การเขียนสะกดคำ	162
ธรรมชาติของภาษา	164
ภาษากับความคิด	167
โวหารการเขียน	170
ความงามในวรรณคดี	175
ค่านิยม-ความเชื่อที่ปรากฏในวรรณคดี	180
รสวรรณคดีไทย-สันสกฤต	182
กลบท	187
น้ำเสียงในคำประพันธ์	188
ลักษณะคำประพันธ์	190
วรรณคดีช่วงชั้นที่ 3	220
วรรณคดีช่วงชั้นที่ 4	243
บรรณานุกรม	277
ภาคผนวก ก รางวัลซีไรต์	278
ภาคผนวก ข การนับเลขในวรรณกรรม	280
ภาคผนวก ค ลักษณะนามที่สำคัญ	280
ภาคผนวก ง คำยืมภาษาเขมรในภาษาไทย	282
ภาคผนวก จ แบบวิเคราะห์ประโยค	291
ภาคผนวก ช เทคนิคการทำข้อสอบ GAT	299
ตารางเปรียบเทียบชนิดประโยคทั้งสามทฤษฎี	300
ตารางเทียบเคียงคำเชื่อมประโยคทั้งสามทฤษฎี	304
ประวัติผู้เขียน	307

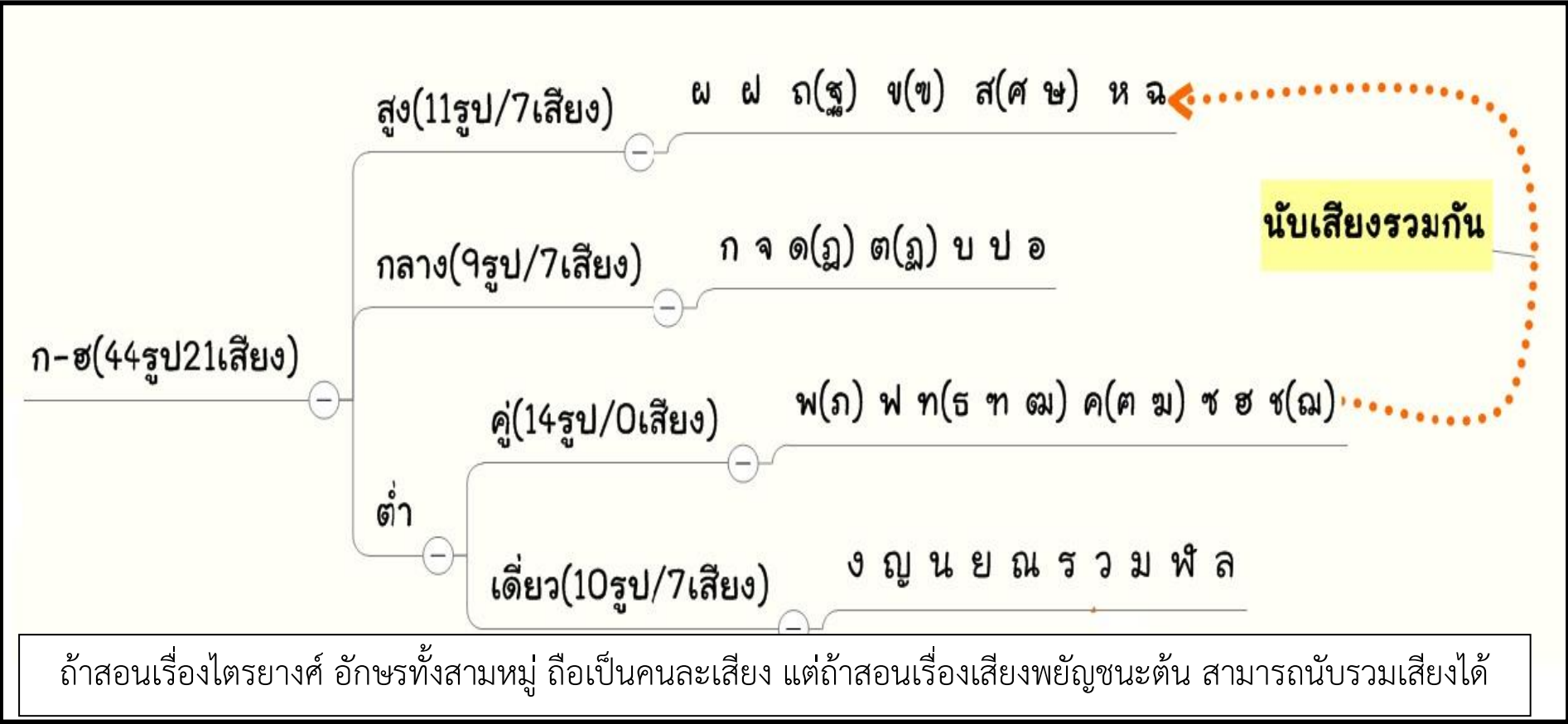
สรุปเนื้อหาวิชาภาษาไทย

เสียงในภาษา

ตารางสรุปจำนวนเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์

	รูป	เสียง	ข้อมูล
พยัญชนะ(ต้นเดี่ยว)	44	21	ก - ฮ
พยัญชนะต้นคู่ (ควบแท้ไทย)	15	11	ก ข ค (+ ร ล ว) ฅ พ(+ร ล) ผล ตร
พยัญชนะต้นคู่ (ควบแท้ต่างประเทศ)	7	7	ดริ้ม บลู่ ฟลู่ ฟรี บรา ทรา สตริง (ดร บล พล พร บร ทร สตร/ชตร/)
ควบไม่แท้	5	2 /ช/, /จ/	สร้าง เสร้า ทราม จริง ไชร์ (สร ศร ทร จร ชร=/ช/, /จ/)
พยัญชนะท้าย(ตัวสะกด)	37	8+(1)	ก บ(/ป/) ด(/ต/) น ม ย ว ง +/ ? /
อักษรสูง	11	7	ผ ฝ ถ(ฐ) ข(ช) ส(ศ ษ) ห ฉ
อักษรกลาง	9	7	ก จ ด(ญ) ต(ฏ) บ ป อ
อักษรต่ำคู่	14	7/0*	พ(ภ) ฟ ท(ธ ท ฒ) ค(ค ฌ) ช ฮ ซ(ฌ)
อักษรต่ำเดี่ยว	10	7	ง ญ น ย ณ ร ว ม พ ล (ญ กับ ย, น กับ ณ, พ กับ ล)
สระ	เก่า 21 ใหม่ 38	เก่า 32 ใหม่ 21	รวม 2 ตำรารูป 21 เสียง 21 (หมายเหตุ-ฉบับแก้ไขล่าสุดเพิ่ม รร)
สระเดี่ยว	-	18	(สั้น)อิ อี อุ เอะ เอะ โอะ แอะ อะ เอาะ (ยาว)อี อือ อุ เออ เออ โอ แอ อา ออ
สระประสม/ผสม/เลื่อน	-	เก่า 6 ใหม่ 3(ไม่นับเสียงสั้น)	เอียะ เอีย เอื้อะ เอื้อ อัวะ อัว จำ-เมีย เปื้อ ผัว
สระเกิน	8	-(นับรวมกับสระเดี่ยว)	อำ ไอ ไอ เอา ฤ ฦ ฎ ฏ
วรรณยุกต์	4	5	สามัญ เอก โท ตรี จัตวา

*ถ้าสอนเกี่ยวกับเรื่องไตรยางศ์ถือว่ามี 7 เสียงแต่ถ้าสอนเรื่องเสียงพยัญชนะต้นจะนับรวมกับพยัญชนะต้นที่เป็นอักษรสูง

ที่เกิดของเสียง

	ริมฝีปาก ทั้งสอง	ริมฝีปาก ล่าง-ฟัน บน	ปุ่มเหงือก	ปุ่มเหงือก- เพดาน แข็ง	เพดาน แข็ง	เพดาน อ่อน	ช่องว่าง ระหว่าง เส้นเสียง
ระเบิด [plosive]	/ป/ /บ/ /พ/		/ต/ /ด/ /ท/			/ก/ /ค/	/อ/
กึ่งเสียดแทรก [semi-fricative]				/จ/ /ช/			
เสียดแทรก [fricative]		/ฟ/	/ซ/				/ฮ/
นาสิก [nasal]	/ม/		/น/			/ง/	
ข้างลิ้น [lateral]			/ล/				
ร้ว [roll/flapped]			/ร/				
กึ่งสระ [semi-vowel]	/ว/				/ย/		

ซิดซ้าย-ไม่ก้อง ซิดขวา-ก้อง ซิดเส้นใต้-มีลมเพิ่ม

แบบท่องจำลักษณะเสียง

(ระเบิด)ป้า พบ บุม ตก ท่อ

เติก กอด คอ อ้วก/จริง เขียว(กึ่งเสียดแทรก)

ฟ้า เซา เฮาห่อเหี่ยว

เสียด(แทรก)/นาสิกจิก นม-ง

ข้างลิ้น ล /ระ รัว

แหวน ยัมยั่ว กึ่ง สอโร(กึ่งสระ)

เสียงก้องต๋อง บ ด

นม-ยวง ร และ ล พลัน

ลม พัด ทัว ชาย คา

เจ้ เป็ด ตา ก่อน ลมตัน

เส้น/อ่อน/แข็ง/เหงือก/ฟัน

ริมฝีปากฝากขึ้นใจ

แบบท่องจำที่เกิดของเสียง

เส้นเสียง เสียง อะ ฮ่า/

อ่อน การ ค้ำ งา /แข็ง ยาน

ปุ่มแข็ง แฉ่ง ชายชาญ

ปุ่ม ต,ด ทหาร สาน นัก,เรียน ลิง

ปากฟัน นั่นคือ ฟ

ปาก เปี้ยว พอ มอม้า วึ่ง

จำไว้ใช้ได้จริง

ที่เกิดเสียงเรียงไว้เอย

เสียงระเบิด- ป พ(ผ) บ ต ท(ถ) ด ก ค(ข) อ

กึ่งเสียดแทรก-จ ช(ฉ)

เสียดแทรก-ฟ(ฝ) ซ(ส) ฮ(ห)

นาสิก- น ม ง

ข้างลิ้น-ล รัว-ร

กึ่งสระ-ว ย

เสียงก้อง-บ ด น ม ย ว ง ร ล

มีลมเพิ่ม-พ ท ช ค

ไม่มีลมเพิ่ม-จ ป ต ก

เรียงลำดับจากข้างในออกมาข้างนอก-

ช่องว่างระหว่างเส้นเสียง- อ ฮ

เพดานอ่อน- ก ค ง เพดานแข็ง- ย

ปุ่มเหงือก-เพดานแข็ง – จ ช

ปุ่มเหงือก- ต ด ท ส(ซ) น ร ล

ริมฝีปาก-ฟัน – ฟ

ริมฝีปาก- ป บ พ ม ว

พยัญชนะ(เสียงแปร)

เสียงที่เปล่งออกมาแล้วถูกสกัดกั้นโดยอวัยวะ
ภายในช่องปากทำให้เกิดเสียงต่างกันไป

พยัญชนะต้น

ประเภทพยัญชนะ

อักษรกลาง		อักษรสูง	อักษรต่ำคู่			อักษรต่ำเดี่ยว			
	ก	ข(ข)	ค	(ค)	ฅ	ง			
	จ	ฉ	ช	(ช)	ฌ	ญ			
(ฎ)	ฏ	ฐ	ฑ		ฒ	ณ			
(ด)	ต	ถ	ท		ธ	น			
(บ)	ป	ผ(ผ)	พ	(พ)	ภ	ม			
						ย	ร	ล	ว
		ศ ษ ส ห				ฬ			
(อ)				(ฮ)					

___ พยัญชนะเดิม 13 ตัว(ใช้เฉพาะคำยืมบาลี สันสกฤต เขมร)(ฅ ฌ ญ ฎ ฐ ฑ ฒ ณ ธ ภ ฬ ศ ษ)

() พยัญชนะเดิม 10 ตัว (ข ค ช ฎ ต บ ผ พ อ ฮ)

ปกติ พยัญชนะกลาง 21 ตัว (ก ข ค ง จ ฉ ช ต ถ ท น ป ผ พ ม ย ร ล ว ส ห)

หลักจำพยัญชนะเดิม-วรรณสาม แฉวสี่ ศาล ฤษี หนิง จุฬา

หลักจำพยัญชนะเดิม-ขวด คน โช่ ขฎา เต็ก ใบ ฝา ฮุก อ่าง ไฟ

พยัญชนะหัวมีแหว

มีลักษณะเป็นวง มี 2 แบบคือ
แบบหัวเข้าและแบบหัวออก

พยัญชนะหัวเข้า

16 ตัว ได้แก่ ง ฦ ญ ฒ ร ด ต ถ ผ ฝ ย ล ว ส อ ฮ

พยัญชนะหัวออก

20 ตัว ได้แก่ ค ต จ ฉ ฎ ฏ ฐ ท น บ ป พ ฟ ภ ม ร ศ
ษ ห ฬ

พยัญชนะหัวสองชั้น

2 ตัว ได้แก่ ข ฃ

พยัญชนะหัวหยัก/หัวแตก

4 ตัว ได้แก่ ฅ ฆ ฌ ฑ

พยัญชนะไม่มีหัว

2 ตัว ได้แก่ ก ฀

ไตรยางศ์(อักษรสามหมู่)

อักษรสูง-11รูป 7เสียง

ผิ ฝาก ฤง ข้าวสาร ให้ ฉั่น

ผ ฝ ฤ ษ ข ฌ ฌ ฌ

อักษรกลาง-9รูป 7เสียง

ไก่ จิก เต็ก ตาย บณ ปาก โอ่ง

ก จ ฌ ฌ บ ป อ

อักษรต่ำคู่-14รูป 0เสียง

นับเสียงรวมกับอักษรสูง

พี แพน เรอ คง แช่ว เฮีย ชั่น

พภ ฟ ฤททฒ คคฌ ซ ฮ ชฌ

พ ภ	นับรวมกับ (ถ้าสอนเกี่ยวกับเรื่องไตรยางศ์ถือว่า เป็นคนละเสียงแต่ถ้าสอนเรื่อง เสียงพยัญชนะต้นจะนับรวมกับ พยัญชนะต้นที่เป็นอักษรสูง)	ผ
ฟ		ฝ
ฤททฒ		ถ ฐ
คคฌ		ช ฌ
ซ		ศ ษ ส
ฮ		ห
ช ฌ		ฉ

อักษรต่ำเดี่ยว-10รูป 7เสียง

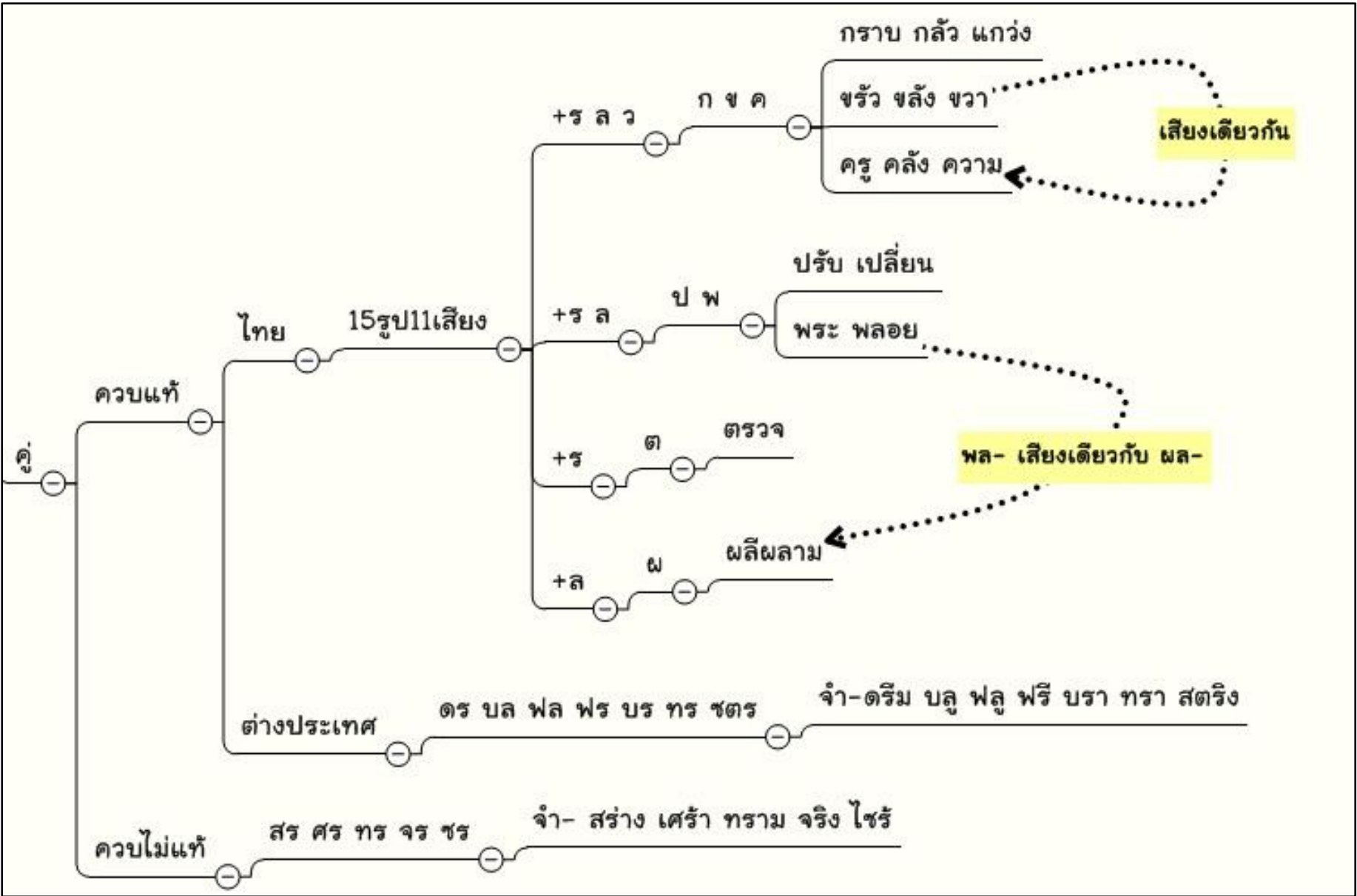
ง ใหญ่ นอน อยู่ ณ ริม วัด โม่ฬีโลก

ง ญ น ย ณ ร ว ม ฬล

ญ เสียงเหมือนกับ ย / น เสียงเหมือนกับ ณ / ล เสียงเหมือนกับ ฬ

หลักท่องจำอักษรสามหมู่(ไตรยางศ์)

อักษรสูง	ผัว ขว้าง ผา ถูก ใส่ หอย ฉั่น
อักษรกลาง	ไก่ เต็น ปือบ เต็นช์ จน เอว บิด
	เด็ก อี้บ เป็ด กลาง บ้าน จน ตาย
	ปอบ กิน ตับ เต็ก จน อ้วน บีม
	อี ไก่ ตบ เต็ก จน ปาก บิน
	เจ้ ปี่ แอ่น เต้า เกา เป้า เต็ง
อักษรต่ำคู่	พ่อ ค้า ฟัน ทอง ชื้อ ช้าง ฮ่อ
	พี่ ชาย ทำ แพน ฮา คา ช่อง
	พ่อ ค้า ช้าง ชื้อ ฟัก ทอง ฮี
อักษรต่ำเดี่ยว	งาน วัด ยิง ใหญ่ เณร มา รด น้ำ ลาย พ่อ
	หญิง ง่วง นอน อย่าง แรง ณ วัด โม ฟี โลก
	น้อง หญิง เหงือก ยาน รัก เณร วัด โม ฟี โลก

อักษรควบแท้

พยัญชนะ+ร ล ว

ควบแท้ของไทย

ก ข ค ป พ ผ ต+ร ล ว

ควบแท้ มี 11 เสียงดังนี้

ควบ	ร	ล	ว	เสียง
ก่อน	กร	กล	กว	3
ชี	ขร	ขล	ขว	3
ควาย	คร	คล	คว	
ไป	ปร	ปล	-	2
พบ	พร	พล	-	1(/พร/)
ผี	-	ผล	-	1(/พล/)
ตา	ตร	-	-	1

เสียงควบกล้ำที่ไม่มีมาแต่เดิม มี 6(+1) เสียงคือ ดริม บลु ฟลु ฟรี บรา ทรา(+สตร)

ควบไม่แท้ ได้แก่ สร้าง เสร้า ทราม จริง ไชรี (มี 2 เสียง คือ /ซ/, /จ/)

ควบ	ร	ล	ว
ก	กราบ	กลัว	แกว่ง
ข	ขรุขระ	ขลัง	ขวาน
ค	ครู	คลัง	ควั่น
ป	ปรับ	แปลง	-
พ	พระ	พลอย	-
ผ	-	ผลิ	-
ต	ตรวจ	-	-

อักษรนำ

พยัญชนะสองตัวเรียงกันและตัวหน้ามีอิทธิพลนำเสียง
วรรณยุกต์ของตัวที่ตามมา ตัวหน้าจะเป็นอักษรสูงหรือ
อักษรกลางตัวที่ตามมาเป็นอักษรต่ำเดี่ยวเท่านั้น

อ+ย

อย่า อยู่ อย่าง ยาก

ห+ต่ำเดี่ยว

ง ญ น ย ณ ร ว ม พ ล

หงอย หญิง หนุ หมี หยุต หรุ

หลาย หวาน

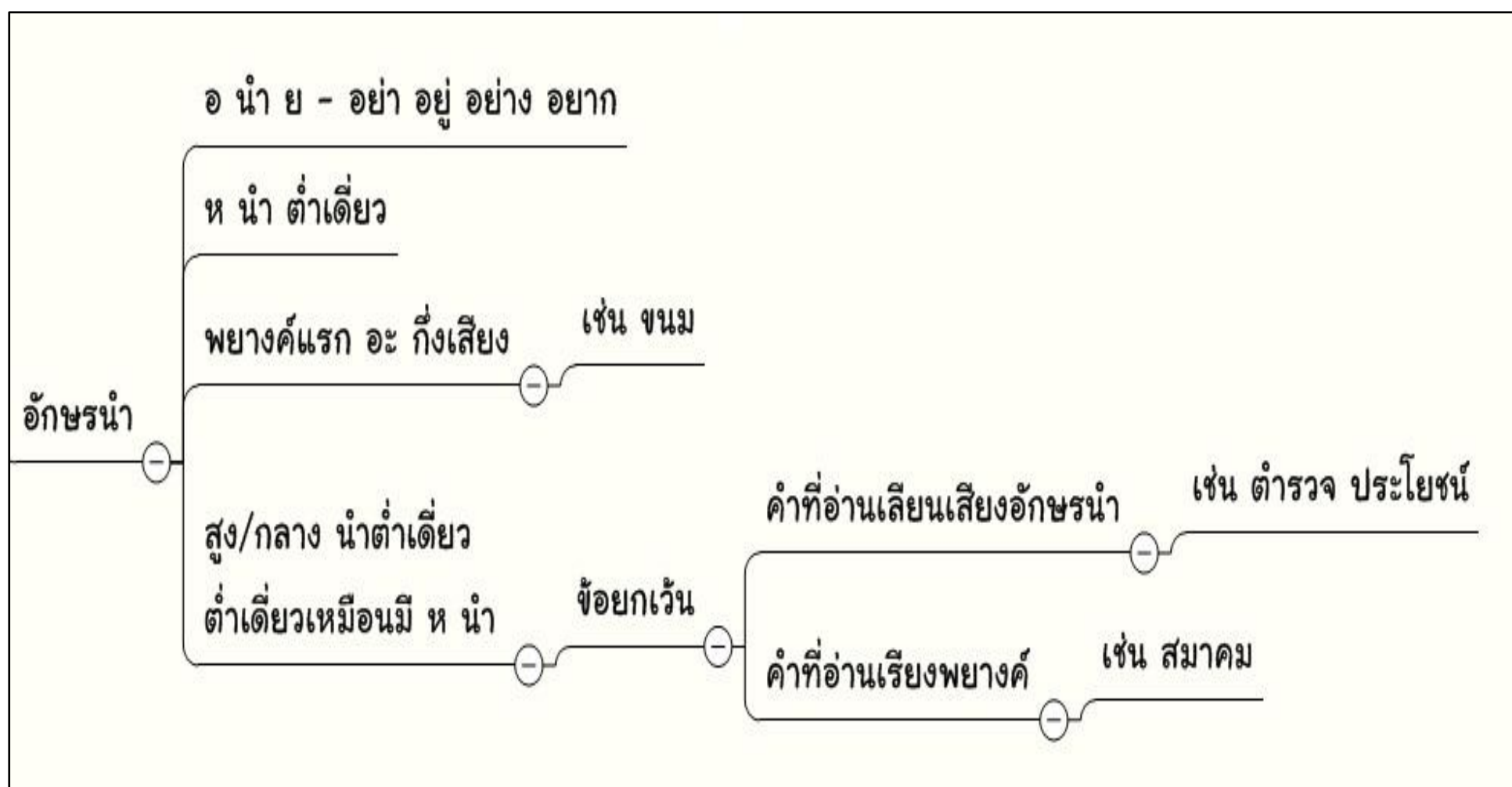
อักษรสูง/กลาง+ต่ำเดี่ยว

ขนม ฉลาด กนก จรวด

คำที่อ่านเลียนแบบอักษรนำ

พยางค์แรกไม่ใช่ อะ กึ่งเสียง และพยางค์ อะ กึ่งเสียงไม่ใช่พยางค์ต้นคำ

ดิเรก ประโยชน์ ลีริ ตำรวจ รัศมี

พยัญชนะท้าย

พยัญชนะที่ทำหน้าที่เป็นตัวสะกด เช่น กิน มี น เป็นพยัญชนะท้าย
 กราบ มี บ เป็นพยัญชนะท้าย บางครั้งรูปและเสียงอาจไม่ตรงกัน
 เช่น ชล มี ล เป็นพยัญชนะท้าย แต่เสียงจริงคือ /น/

พยัญชนะท้าย(ตัวสะกด)

แม่	ตัวสะกด	ตัวอย่างคำ
ก กา	ไม่มีรูปตัวสะกด(เน้นที่รูปเขียนเป็นหลัก)=พยางค์เปิด(ยกเว้น อำ ไอ โอ เอา)	มา ดู ดี มือ นะ จุ <u>ทำ</u> <u>ใจ</u> <u>ไป</u> <u>เรา</u> (แต่มีเสียงพยัญชนะท้าย /ม/,/ย/,/ว/ตามลำดับ)
กก	ก ข ฃ ค ฅ ฆ	จิก สุข มรรค เมฆ
กบ	บ ป พ ฟ ภ	ชอบ รูป ภาพ กราฟ (ปรา)รภ
กด	จ ช ฌ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ด ต ถ ท ธ ศ ษ ส	ตรวจ รัฐ ครุฑ กัด จิต รถ วิท พุศ เกศ บุษ รส
กน	ญ ณ น ร ล ห	กุญ วรรณ กิน จร พล กาฬ
กม	ม	จม ลาม กรรม
เกย	ย	วัย ยาย เลย
เกอว	ว	เร็ว ชาว ทิว
กง	ง	ลง กลาง ชิง

อักษรที่เป็นตัวสะกดไม่ได้ - ผ ฝ ณ อ ห ฌ ฮ

หลักจำ - ผี ผาก เณอ เอม ให้ ฉั่น ช๊ะ

เพิ่มเติม-พยางค์ปิด คือ พยางค์ที่มีเสียงพยัญชนะท้าย เช่น กิน การ มัก ชอบ
รวมถึงคำที่ประสมด้วย สระ อำ ไอ โอ เอา

สรุปตัวสะกด

	ก	ข	ฃ	ค	ฅ	ฆ	ง
	แม่ กก						แม่ กง
	จ	ฉx		ช	ฌ	ฌx	ญ
ฎ	ฎ	ฏ		ฑ		ฒ	ณ
ด	ต	ถ		ท		ธ	น
	แม่ กด						แม่ กน
บ	ป	ผx	ฝx	พ	ฟ	ภ	ม
	แม่ กบ						แม่ กม
							ย ร ล ว
							แม่ เกย แม่ กน แม่ เกอว
		ศ ษ ส	หx				ฬ
อx		แม่ กด			ฮx		แม่ กน

สรุปข้อมูลอักษร

ตัวที่	อักษร	พ. ต้น	พ. ท้าย	ควบกล้ำ/ อักษรนำ	ชนิด พยัญชนะ	ลักษณะเสียง/ ก้องไม่ก้อง	ฐานที่เกิด	หมู่ อักษร
1.	ก	ก	กก	+ร ล ว	กลาง	ระเบิด ไม่ก้องไม่มีลม	เพดานอ่อน	กลาง
2.	ข	ค	กก	+ร ล ว	กลาง	ระเบิด ไม่ก้อง มีลม	เพดานอ่อน	สูง
3.	ช	ค	กก		+เติม	ระเบิด ไม่ก้อง มีลม	เพดานอ่อน	สูง
4.	ค	ค	กก	+ร ล ว	กลาง	ระเบิด ไม่ก้อง มีลม	เพดานอ่อน	ต่ำคู่
5.	ฅ	ค	กก		+เติม	ระเบิด ไม่ก้อง มีลม	เพดานอ่อน	ต่ำคู่
6.	ฌ	ค	กก		เติม	ระเบิด ไม่ก้อง มีลม	เพดานอ่อน	ต่ำคู่
7.	ง	ง	กก	(อักษรนำ)ห+...	กลาง	นาสิก ก้อง	เพดานอ่อน	ต่ำเดี่ยว
8.	จ	จ	กค	+ร (ไม่แท้)	กลาง	ระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม	ปุ่มเหงือก-เพดาน แข็ง	กลาง
9.	ฉ	ช	-		กลาง	ระเบิด ไม่ก้อง มีลม	ปุ่มเหงือก-เพดาน แข็ง	สูง
10.	ช	ช	กค		กลาง	ระเบิด ไม่ก้อง มีลม	ปุ่มเหงือก-เพดาน แข็ง	ต่ำคู่
11.	ซ	ซ	กค	+ร (ไม่แท้)	+เติม	เสียดแทรก ไม่ก้อง	ปุ่มเหงือก	ต่ำคู่
12.	ฌ	ช	-		เติม	ระเบิด ไม่ก้อง มีลม	ปุ่มเหงือก-เพดาน แข็ง	ต่ำคู่
13.	ญ	ย	กน	(อักษรนำ)ห+...	เติม	กึ่งสระ ก้อง	เพดานแข็ง	ต่ำเดี่ยว
14.	ฎ	ด	กค		+เติม	ระเบิด ก้อง มีลม	ปุ่มเหงือก	กลาง
15.	ฏ	ด	กค		เติม	ระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม	ปุ่มเหงือก	กลาง
16.	ฐ	ท	กค		เติม	ระเบิด ไม่ก้อง มีลม	ปุ่มเหงือก	สูง
17.	ฑ	ท	กค		เติม	ระเบิด ไม่ก้อง มีลม	ปุ่มเหงือก	ต่ำคู่
18.	ฒ	ท	กค		เติม	ระเบิด ไม่ก้อง มีลม	ปุ่มเหงือก	ต่ำคู่
19.	ณ	น	กน		เติม	นาสิก ก้อง	ปุ่มเหงือก	ต่ำเดี่ยว
20.	ด	ด	กค	+ร(ต่างประเทศ)	+เติม	ระเบิด ก้อง มีลม	ปุ่มเหงือก	กลาง
21.	ต	ด	กค	+ร	กลาง	ระเบิด ไม่ก้อง	ปุ่มเหงือก	กลาง
22.	ถ	ท	กค		กลาง	ระเบิด ไม่ก้อง มีลม	ปุ่มเหงือก	สูง
23.	ท	ท	กค	+ร (แท้/ ไม่แท้เสียง ซ)	กลาง	ระเบิด ไม่ก้อง มีลม	ปุ่มเหงือก	ต่ำคู่

24.	ธ	ท	กต		เดิม	ระเบิด ไม่ก้อง มีลม	ปุ่มเหงือก	ต่ำคู่
25.	น	น	กน	(อักษรนำ)ห+...	กลาง	นาสิก ก้อง	ปุ่มเหงือก	ต่ำเดี่ยว
26.	บ	บ	กบ		+เดิม	ระเบิด ก้อง มีลม	ริมฝีปากทั้งสอง	กลาง
27.	ป	ป	กบ	+ร ล	กลาง	ระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม	ริมฝีปากทั้งสอง	กลาง
28.	ผ	พ	-	+ ล	กลาง	ระเบิด ไม่ก้อง มีลม	ริมฝีปากทั้งสอง	สูง
29.	ฝ	ฟ	-		+เดิม	เสียดแทรก ไม่ก้อง	ริมฝีปากล่าง-ฟันบน	สูง
30.	พ	พ	กบ	+ร ล	กลาง	ระเบิด ไม่ก้อง มีลม	ริมฝีปากทั้งสอง	ต่ำคู่
31.	ฟ	ฟ	กบ		+เดิม	เสียดแทรก ไม่ก้อง	ริมฝีปากล่าง-ฟันบน	ต่ำคู่
32.	ภ	พ	กบ		เดิม	ระเบิด ไม่ก้อง มีลม	ริมฝีปากทั้งสอง	ต่ำคู่
33.	ม	ม	กม	(อักษรนำ)ห+...	กลาง	นาสิก ก้อง	ริมฝีปากทั้งสอง	ต่ำเดี่ยว
34.	ย	ย	เกย	(อักษรนำ)ห/อ+	กลาง	กึ่งสระ ก้อง	เพดานแข็ง	ต่ำเดี่ยว
35.	ร	ร	กน	(อักษรนำ)ห+...	กลาง	ร่ว ก้อง	ปุ่มเหงือก	ต่ำเดี่ยว
36.	ล	ล	กน	(อักษรนำ)ห+...	กลาง	ข้างลิ้น ก้อง	ปุ่มเหงือก	ต่ำเดี่ยว
37.	ว	ว	เกอว	(อักษรนำ)ห+...	กลาง	กึ่งสระ ก้อง	ริมฝีปากทั้งสอง	ต่ำเดี่ยว
38.	ศ	ซ	กต	+ร (ไม่แท้)	เดิม	เสียดแทรก ไม่ก้อง	ปุ่มเหงือก	สูง
39.	ช	ซ	กต		เดิม	เสียดแทรก ไม่ก้อง	ปุ่มเหงือก	สูง
40.	ส	ซ	กต	+ร (ไม่แท้)	กลาง	เสียดแทรก ไม่ก้อง	ปุ่มเหงือก	สูง
41.	ห	ฮ	-		กลาง	เสียดแทรก ไม่ก้อง	ช่องว่างระหว่างเส้นเสียง	สูง
42.	ฬ	ล	กน		เดิม	ข้างลิ้น ก้อง	ปุ่มเหงือก	ต่ำเดี่ยว
43.	อ	อ	-		+เดิม	ระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม	ช่องว่างระหว่างเส้นเสียง	กลาง
44.	ฮ	ฮ	-		+เดิม	เสียดแทรก ไม่ก้อง	ช่องว่างระหว่างเส้นเสียง	ต่ำคู่

สระ(เสียงแท้)

เสียงที่เปล่งออกมาจากปอด โดยไม่ถูกอวัยวะ
ภายในช่องปากกักไว้ เสียงจะแตกต่างกันตาม
ระดับของลิ้นที่ยกใกล้หรือห่างจากเพดานปาก

รูปสระ

พระยาอุปกิตศิลปสาร ระบุไว้ว่ามี 21 รูป ดังนี้

ที่	รูป	ชื่อเรียก	ที่	รูป	ชื่อเรียก
1	ะ	วิสรรชนีย์	12	ใ	ไม้ม้วน
2	ั	ไม้ผัด/ไม้หันอากาศ	13	ไ	ไม้มลาย
3	า	ลากช้าง	14	โ	ไม้โ
4	ิ	พินทุ์อิ	15	อ	ตัวอ
5	ิ	ฝนทอง	16	ว	ตัวว
6	ึ	พินหนู	17	ย	ตัวย
7	ุ	นิคหิต/หยาดน้ำค้าง	18	ฤ	ตัวรี
8	ู	ดินเหยียด	19	ฤ	ตัวรือ
9	ุ	ดินคู้	20	ฦ	ตัวลี
10	ุ	ไม้ไต่คู้	21	ฦ	ตัวลือ
11	เ	ไม้หน้า			

บรรทัดฐานภาษาไทย ระบุไว้ว่ามี 38 รูป โดยเรียกชื่อตามชื่อสระ ดังนี้

ที่	รูป	ชื่อเรียก	ที่	รูป	ชื่อเรียก
1	ะ	สระอะ	20	โ	สระโ
2	ั	ไม้หันอากาศ	21	เ - าะ	สระเอาะ
3	ิ	ไม้ไต่คู้	22	-อ	สระออ
4	า	สระอา	23	ื-อ	สระออกับไม้ไต่คู้
5	ำ	สระอำ	24	เ - อะ	สระเออะ
6	ิ	สระอิ	25	เ - อ	สระเออ
7	ี	สระอี	26	เ - ิ	สระเออ
8	ึ	สระอี	27	เ - ียะ	สระเอียะ
9	ื	สระอี	28	เ - ีย	สระเอีย
10	ือ	สระอี-ออ	29	เ - ือะ	สระเอือะ
11	ุ	สระอุ	30	เ - ือ	สระเอือ
12	ู	สระอุ	31	ัวะ	สระอัวะ
13	เ - ะ	สระเอะ	32	ัว	สระอัว
14	เ	สระเอ	33	ว	ตัวอ
15	เ - ิ	สระเอกับไม้ไต่คู้	34	ใ	สระไไม้ม้วน
16	แ - ะ	สระแอะ	35	ไ	สระไไม้มลาย
17	แ	สระแอ	36	เ - า	สระเอา
18	แ - ิ	สระแอกับไม้ไต่คู้	37	ไ - ย	สระไ-ยอ
19	โ - ะ	สระโอะ	38	รร	รอกัน

ตำแหน่งสระ

ตำแหน่ง	สระ							
หน้าพยัญชนะ	เ-	แ-	ใ-	ไ-	โ-			
หลังพยัญชนะ	-ะ	-า	-อ	-ว	-ย	-รร		
บนพยัญชนะ	ิ	ี	ึ	ื	ุ	ู		
ใต้พยัญชนะ	ุ	ู						
หน้าและหลัง	เ-ะ	แ-ะ	โ-ะ	เ-า	เ-อะ	เ-อ	เ-าะ	ไ-ย
หน้าและบน	เ-ิ	เ-ี	เ-ึ					
บนและหลัง	เ-ำ	เ-ัว	เ-ัวะ	เ-ือ				
หน้าบนและหลัง	เ-ียะ	เ-ีย	เ-ือะ	เ-ือ				

สระเดี่ยว 18 เสียง

ตารางสรุปเสียงสระเดี่ยว

ระดับลิ้น/ส่วนของลิ้น	หน้า		กลาง		หลัง(ปากกลม)	
สูง	อิ	<u>อี*</u>	ือ	<u>ือ*</u>	อุ	<u>อุ*</u>
กลาง	เอะ	<u>เอ*</u>	เออะ	<u>เอ*</u>	โอะ	<u>โ*</u>
ต่ำ	แอะ	<u>แ*</u>	อะ	<u>า*</u>	เอะ	<u>อ*</u>

***หลักจำ** ให้จำเฉพาะเสียงสระประสมก็พอแต่ถ้าจะจำให้จำเฉพาะสระเสียงยาวของแต่ละช่องจากซ้ายไปขวา จากบนลงล่าง คือ **นี้ คือ ตูต เกย์ เคย โดน แต่ ว่า ชอบ**

ตารางสรุปเสียงสระประสม

อิ	ือ	อี	ือ*	อุ	อุ*
อะ	อา	เอะ	อา	เอะ	อา
เอียะ	<u>เอีย**</u>	เอือะ	<u>เอือ**</u>	อัวะ	<u>อัว**</u>

สระประสม 3 เสียง(6รูป)

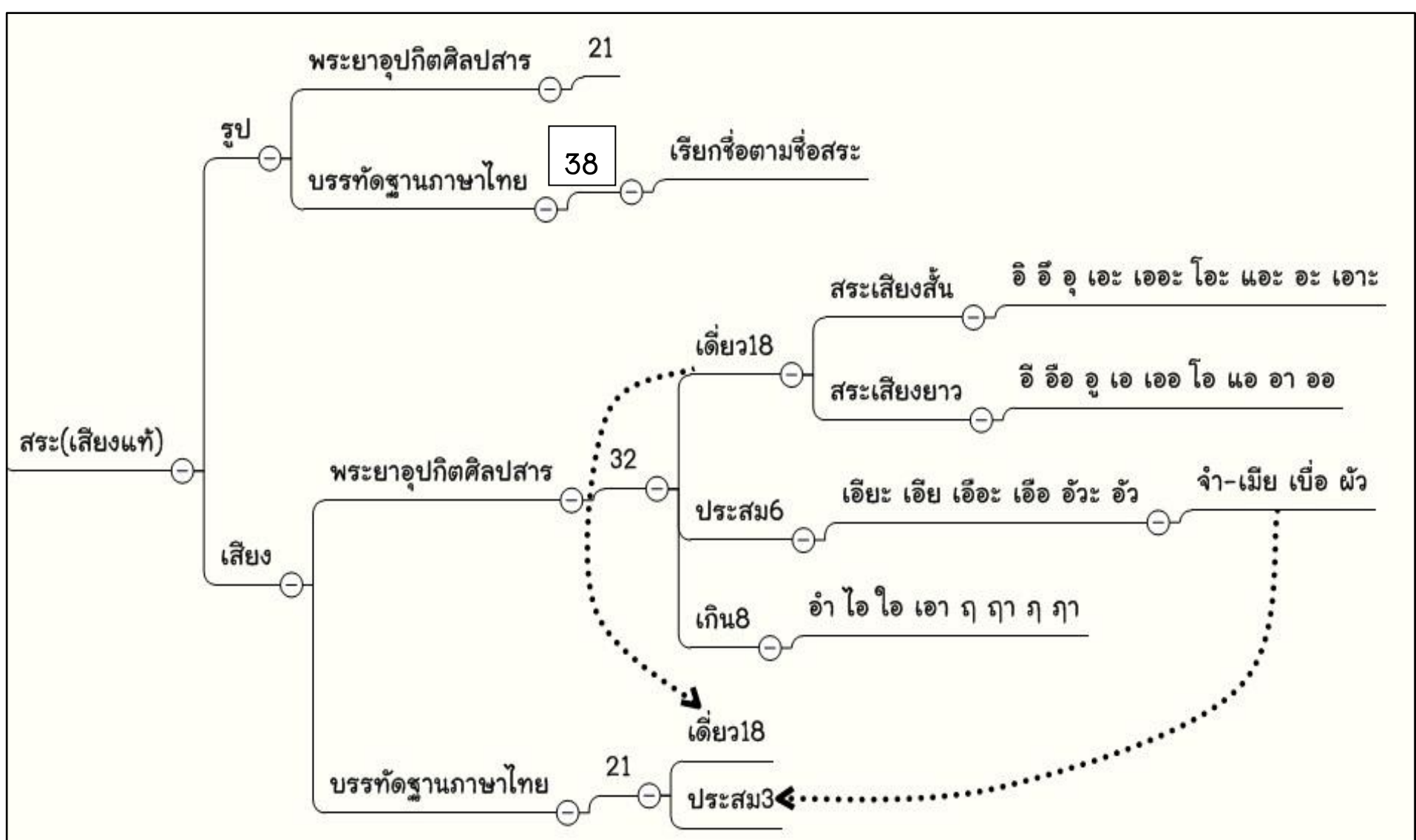
อ้างอิงตามบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 1 หน้า 28-30

เอียะ เอีย เอือะ เอือ อัวะ อัว

****หลักจำ – เมีย เปื้อ ผัว**

สระเก็น

อำ ไอ โอ เออ ฤ ฦ ฦ ฦ

สระคงรูป

- 1.อิ อี อื อุ อู เอ เอะ โอ แอ อา ออ เอียะ เอีย เอือะ เอือ อัวะ
- 2.สระเสียงสั้นไม่มีตัวสะกด ได้แก่ เอะ โอะ แอะ อะ เอะ
- 3.สระเสียงยาวไม่มีตัวสะกด ได้แก่ อือ เออ อัว

สระลดรูป

- อะ ไม่ประวิสรรชนีย์ : ธ ณ ขโมย
- อือ+ตัวสะกด ลดรูป อ : คิน มีด ยิม
- โอะ+ตัวสะกด ลดรูป โ กับ ะ : นก พลบ ชน
- ออ+ตัวสะกด(ร) ลดรูป อ : กร จร สมร ศร
- ออ(ไม่มีตัวสะกด) ลดรูป อ : ป
- เออ+ตัวสะกด(ย) ลด อ : เขย เลย เกย
- อัว+ตัวสะกด ลด ั : ชวน นวด รวย
- เอะ+ตัวสะกด ลดรูปเต็มทั้งหมด แล้วใช้ อ กับ ั แทน : ลือก
นือก

สระเปลี่ยนรูป

อะ+ตัวสะกด เปลี่ยน ะ เป็น ั : วัน รัก

อะ+ตัวสะกด เปลี่ยน ะ เป็น รร : ธรรม วรรณ

เอะ+ตัวสะกด เปลี่ยน ะ เป็น ี : เป็น เห็น

แอะ+ตัวสะกด เปลี่ยน ะ เป็น ื : แข็ง

เออ+ตัวสะกด เปลี่ยน อ เป็น ิ : เดิน เพลิง

สระลดและเปลี่ยนรูป

ก็(ก+เอาะ+ั)

ลดรูป เ กับ ำ เหลือ กะ

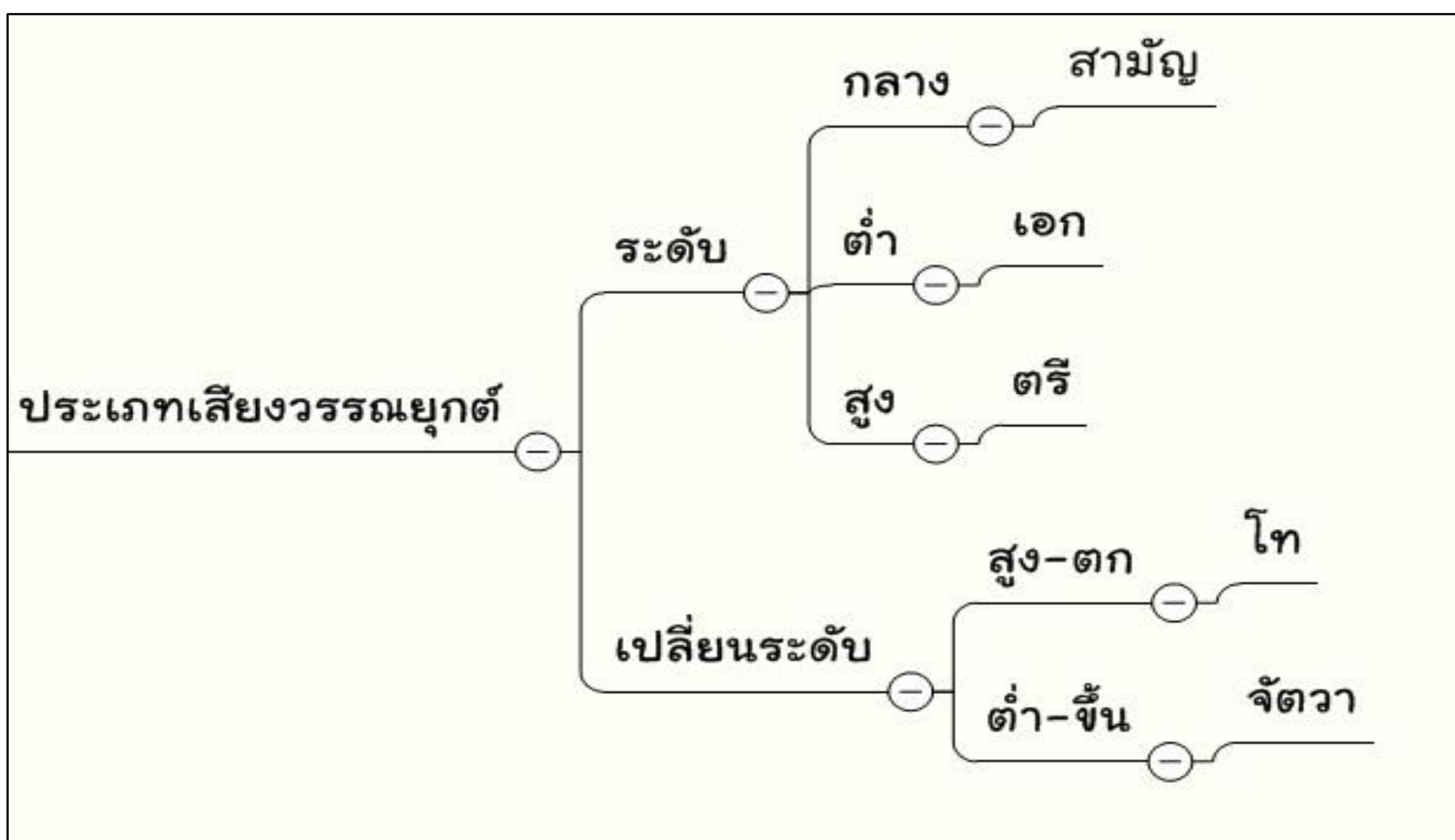
เปลี่ยน ะ เป็น ั

วรรณยุกต์(เสียงดนตรี)

เสียงที่เปล่งออกมาพร้อมกับเสียงสระ จะมีระดับเสียงสูงต่ำตามการ
สั้นสะท้อนของสายเสียง จึงมีลักษณะคล้ายกับเสียงดนตรี บางครั้งรูป
และเสียงอาจไม่ตรงกัน เช่น ข้ำ รูปโท เสียงโท คำ รูปเอก เสียงโท

4 รูป 5 เสียง

1. เสียงสามัญ	ไม่มีรูป	
2. เสียงเอก	มีรูป	ˊ
3. เสียงโท	มีรูป	ˋ
4. เสียงตรี	มีรูป	ˋˊ
5. เสียงจัตวา	มีรูป	+

วรรณยุกต์ระดับ

ระดับเสียงวรรณยุกต์ที่มีความถี่ของเสียง
ค่อนข้างคงที่ตลอดพยางค์ตั้งแต่เริ่มต้นออกเสียง
จนสิ้นสุดการออกเสียง มี 3 ประเภท

วรรณยุกต์สูงระดับ(เสียงตรี) เช่น รัก นื่อง เปื้อ

วรรณยุกต์กลางระดับ(เสียงสามัญ) เช่น กา ดู มือ

วรรณยุกต์ต่ำระดับ(เสียงเอก) เช่น กด ตำ ดิบ

วรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ

วรรณยุกต์ที่มีระดับความถี่ของการออกเสียง
เปลี่ยนแปลงมากในช่วงพยางค์หนึ่งๆ
มี 2 ประเภท

วรรณยุกต์สูง-ตก(เสียงโท) เช่น คาด ที่ ให้

วรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้น(เสียงจัตวา) เช่น ขา ฝัน จำ

คำเป็น

1.สะกดด้วยแม่ นมยวง

2.ถ้าไม่มีตัวสะกดใช้สระเสียงยาว

ตัวอย่างคำเป็น : มา ดู วัว ไคร กิน นม

เรา จำ เลย สาว งง

คำตาย

1.สะกดด้วยแม่ กบด

2.ถ้าไม่มีตัวสะกดใช้สระเสียงสั้น

ตัวอย่างคำตาย : จะ ริ รัก ชก รับ ทัพ

รัฐ ขาด ขาติ ตรัส

	คำเป็น	คำตาย
1. ตัวสะกด	น ม ย ว ง	ก บ ด
2. สระ(ในกรณีไม่มีตัวสะกด)	เสียงยาว	เสียงสั้น

จำนวนเสียงวรรณยุกต์ที่ผันได้ ในอักษรแต่ละหมู่

หมู่ อักษร	คำเป็น					คำตาย				
	เสียงวรรณยุกต์					เสียงวรรณยุกต์				
	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
สูง		/	/		/		/	/		
		ข้า	ข้า		ชา		ขัด	ขัด		
กลาง	/	/	/	/	/		/	/	/	/
	กา	ก่า	ก้า	ก๊า	ก๋า		กัด	กึด	กึด	กึด**
ต่ำ	/		/	/				/	/	/
	คา		ค่า	ค้ำ				คาด	ค้ำด	ค้ำด*
								คัด	คัด	คัด*

*ปัจจุบันบรรทัดฐานภาษาไทยถือว่าอักษรต่ำคำตายผันได้เพียงสองเสียงคือ โท และตรี เพราะเสียงจัตวามีเฉพาะในภาษาไทยถิ่น

**ไม่มีคำปรากฏในภาษาไทยมาตรฐาน หนังสือบางเล่มจึงตัดเสียงนี้ออก

หลักสังเกตจากรูปวรรณยุกต์

หมู่อักษร	คำที่มีรูปวรรณยุกต์		คำที่ไม่มีรูปวรรณยุกต์***	
			คำเป็น	คำตาย
สูง	เสียงตามรูปวรรณยุกต์ (ข้าว)		จัตวา (ชา)	เอก (ขัด)
กลาง			สามัญ (กา)	(กัด)
ต่ำ	เสียงเกินรูปวรรณยุกต์ (ค่าว) (ยกเว้น +)		(คา)	สระเสียงยาวโท (คาด)
				สระเสียงสั้น ตรี (คัด)

หมายเหตุ คำในวงเล็บคือตัวอย่างคำ

***เรียกว่า ฟันเสียง

อักษรสูง คำเป็น

เอก โท จัตวา

เช่า ช้า ขา

อักษรสูง คำตาย

เอก โท

ขัด ขัด

